

Vlada Crne Gore
Savjet za konkurentnost

IZVJEŠTAJ O RADU SAVJETA ZA KONKURENTNOST ZA 2020. GODINU

Pripremio: Sekretarijat Savjeta za konkurentnost

Podgorica, decembar 2020. godine

SADRŽAJ

Uvod	3
Realizacija Plana rada Savjeta za 2020. godinu	4
Unapređenje javno-privatnog dijaloga	8
Izveštaj o uključenosti privatnog sektora u postupak izrade propisa na nacionalnom nivou	8
Izveštaj o uključenosti privatnog sektora u postupak izrade propisa na lokalnom nivou za 2019. godinu.....	9
Zaključak i sljedeći koraci	9

Uvod

Savjet za konkurentnost osnovan je 1. juna 2017. godine na osnovu Odluke o obrazovanju Savjeta za konkurentnost, sa ciljem da:

- koordinira aktivnosti organa državne uprave i drugih nadležnih organa i institucija na planu sprovođenja prioritarnih reformskih mjera definisanih strateškim razvojnim dokumentima, koje su u funkciji otklanjanja ključnih prepreka za veću konkurentnost i brži privredni rast Crne Gore,
- analizira važeće propise sa aspekta njihovog uticaja na poslovni ambijent i konkurentnost, inicira predlaganje izmjena propisa radi pojednostavljivanja, odnosno brisanja procedura koje predstavljaju barijeru za veću konkurentnost ili prestanak njihovog važenja,
- predlaže Vladi Crne Gore plan strukturnih reformi za unapređenje konkurentnosti ekonomije koji se priprema na godišnjem nivou i sastavni je dio Programa ekonomskih reformi i drugih ključnih dokumenata ekonomske politike,
- prati, koordinira i ocjenjuje ključne aktivnosti organa državne uprave i drugih nadležnih organa i institucija za sprovođenje strukturnih reformi, sačinjava polugodišnje izvještaje o sprovođenju strukturnih reformi koje sa mišljenjem, odnosno predlogom mjera, dostavlja Vladi na razmatranje,
- učestvuje u izradi plana za suzbijanje sive ekonomije, plana zapošljavanja, kao i svih razvojnih planova relevantnih za povećanje konkurentnosti i jačanje makroekonomske stabilnosti i prati njihovu realizaciju,
- ostvaruje međunarodnu saradnju sa relevantnim organizacijama i institucijama i razmjenjuje iskustva i dobru praksu na planu unapređenja konkurentnosti i održivog razvoja,
- javno promovise značaj konkurentnosti privrede Crne Gore za njen ukupan ekonomski razvoj i poboljšanje kvaliteta života građana.

Savjet se sastaje najmanje jednom kvartalno. Savjetom, po važećoj odluci, predsjedava predsjednik Vlade, dok je sekretar Savjeta direktor Direktorata za finansijski sistem i unapređenje poslovnog ambijenta u Ministarstvu finansija. Pored navedenog, članovi Savjeta su 3 potpredsjednika Vlade, 2 savjetnika predsjednika Vlade, 9 ministara, 5 predstavnika privrednih udruženja, predstavnik Zajednice opština, 11 predstavnika državnih institucija i javnih preduzeća, 2 predstavnika akademske zajednice i predstavnik Udruženja pravnika.

Sekretarijat Savjeta za konkurentnost osnovan je u februaru 2019. godine kao rezultat sporazuma između Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) i Vlade Crne Gore. Sekretarijat je nezavisno tehničko tijelo i čine ga: šef Sekretarijata, ekonomski savjetnik, pravni savjetnik i administrativni asistent. Uloga Sekretarijata je da podrži rad Savjeta i na taj način utiče na unapređenje javno-privatnog dijaloga u Crnoj Gori. Ključne aktivnosti su: priprema predloga godišnjeg plana rada Savjeta i godišnjeg izvještaja o radu Savjeta, praćenje realizacije zaključaka sa održanih sjednica Savjeta, prikupljanje relevantnih mišljenja za teme planirane agendom Savjeta, održavanje kontinuirane komunikacije sa članovima Savjeta, državnim institucijama i poslovnom zajednicom u cilju definisanja mjera za unapređenje poslovnog ambijenta. Od juna 2020. godine, Vlada Ujedinjenog Kraljevstva, posredstvom Britanske ambasade u Podgorici, kroz Fond za dobru upravu, pruža podršku Sekretarijatu. Počev od septembra 2020. timu Sekretarijata se pridružuje i konsultant za rodnu ravnopravnost i ekonomsko osnaživanje žena.

Realizacija Plana rada Savjeta za 2020. godinu

Plan rada Savjeta predstavlja okvirni dokument koji prvenstveno prepoznaje ključne teme za razmatranje po kvartalu, dok su članovi Savjeta prije svake sjednice pozvani da kandiduju dodatne materijale za koje smatraju da su važni da se u tom trenutku nađu na agendi Savjeta.

Usljed pandemije COVID-19, koja je nastupila u martu, prva planirana sjednica Savjeta za konkurentnost u 2020. godini je otkazana iako u potpunosti pripremljena. **Tokom 2020. godine održana je jedna sjednica uživo (8. jun 2020.), posvećena mjerama ekonomskog oporavka zemlje od posljedica uticaja pandemije COVID-19.** Kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri pratio usvojeni Plan rada Savjeta i održao kontinuitet otvorenog i konstruktivnog dijaloga među članovima Savjeta i u okolnostima izazvanim korona virusom, **Sekretarijat Savjeta je putem linka dostavljao materijale (ukupno 18 materijala) na razmatranje,** uz mogućnost da članovi Savjeta dostavljaju komentare, sugestije, kao i predloge dopune zaključaka za date materijale.

Procenat realizacije plana rada za 2020. godinu u najvećoj mjeri je zavisio od okolnosti izazvanih pandemijom COVID-19. Pored navedenih objektivnih razloga, **Savjet je uspio da realizuje većinu planiranih aktivnosti. Ukupan procenat realizovanih aktivnosti iznosi 68,8% (od čega se 25,0% realizuje u kontinuitetu i 6,2% je u realizaciji), dok će pojedine aktivnosti koje su ostale nerealizovane biti predviđene programom rada za 2021. godinu.** U nastavku slijedi popis aktivnosti koje su bile planirane za realizaciju u 2020. godini da statusom realizacije.

	Tema	Nosilac i realizacija
I kvartal		
1	Tema: Povećanje stope aktivnosti na tržištu rada	MRSS ¹ Djelimično realizovano MRSS je dostavilo materijal „Povećanje stope aktivnosti na tržištu rada - Osvrt na sadašnje stanje i buduće aktivnosti“, a Uprava za inspekcijske poslove <i>Informaciju Inspekcije rada o suzbijanju sive ekonomije (u svijetlu Zakona o strancima i Zakona o radu)</i> . Materijali, usljed početka pandemije Covid-19 i otkazivanja najavljene sjednice Savjeta nijesu razmatrani
2	Izveštaj o kvalitetu primjene analize uticaja propisa (RIA) u Crnoj Gori za period januar – decembar 2019. godine	MF ² Realizovano Razmatrano elektronskim putem
3	Inicijativa za definisanje predloga mjera za eliminisanje barijera za razvoj elektronskih servisa u privatnom sektoru	SSICG ³ Realizovano Razmatrano elektronskim putem
4	Inicijativa za uspostavljanje registra fiskalnih i parafiskalnih nameta na nacionalnom i lokalnom nivou	UPCG ⁴ i MF Realizovano Razmatrano elektronskim putem
5	Prezentacija rezultata istraživanja Bijele knjige: Investiciona klima u Crnoj Gori 2019	SSICG Realizovano Razmatrano elektronskim putem

¹ Ministarstvo rada i socijalnog staranja

² Ministarstvo finansija

³ Savjet stranih investitora u Crnoj Gori

⁴ Unija poslodavaca Crne Gore

	Tema	Nosilac i realizacija
6	Izveštaj o uključenosti privatnog sektora u postupak izrade zakonskih propisa	SSK Realizovano Razmatrano elektronskim putem
7	Informacija o pozicioniranju Crne Gore u međunarodnim izvještajima koji se odnose na poslovni ambijent (Transparency International, Heritage Foundation)	MF Realizovano Razmatrano elektronskim putem
8	Set zakona koji imaju uticaja na poslovni ambijent	članovi Savjeta U kontinuitetu
9	Predlozi privrednih udruženja za poboljšanje poslovne klime u Crnoj Gori Informacija	Predstavnici privrede U kontinuitetu
II kvartal		
1	Tema: Poslovni ambijent	MF, Poreska uprava Nije realizovano Tematska sjednica usljed pandemije Covid-19 nije održana i tema će biti razmatrana u 2021. godini
2	Akcionni plan za unapređenje poslovnog ambijenta za 11 indikatora Doing business izvještaja	MF Realizovano (Akcionni plan za unaprijeđenje poslovnog ambijenta (u izabranim oblastima)) Ministarstvo finansija redovno je pratilo realizaciju Akcionnog plana za unapređenje poslovnog ambijenta (u izabranim oblastima) i o tome mjesečno izvještavalo Vladu.
3	Predlog mjera za eliminisanje barijera za razvoj elektronskih servisa u privatnom sektoru	SSICG Realizovano Razmatrano elektronskim putem
4	Izveštaj o uključenosti privatnog sektora u postupak izrade zakonskih propisa	SSK Realizovano Razmatrano elektronskim putem
5	Inicijativa za uvođenje poreskih olakšica za preduzetnice i mlade u prvim godinama poslovanja	UPCG Nije realizovano U dogovoru sa UPCG, tema će biti razmatrana u 2021. godini
6	Set zakona koji imaju uticaja na poslovni ambijent	članovi Savjeta U kontinuitetu
7	Predlozi privrednih udruženja za poboljšanje poslovne klime u Crnoj Gori Informacija	Predstavnici privrede U kontinuitetu
III kvartal		
1	TEMA: Siva ekonomija	Kabinet potpredsjednika Vlade, MF, Poreska uprava, Uprava za inspekcijske poslove Nije realizovano Tematska sjednica nije održana usljed pandemije Covid-19 i tema će biti razmatrana u 2021. godini
2	Izveštaj o realizaciji Programa ekonomskih reformi za Crnu Goru 2019 – 2021. godina (za prvih šest mjeseci 2020. godine)	MF Realizovano Razmatrano elektronskim putem

	Tema	Nosilac i realizacija
3	Izveštaj o primjeni zakona o administrativnim i komunalnim taksama na lokalnom nivou	MF Nije realizovano Sve opštine nijesu dostavile MF sve odluke potrebne za izradu izvještaja
4	Izveštaj o uključenosti privatnog sektora u postupak izrade zakonskih propisa	SSK Realizovano Razmatrano elektronskim putem
5	Informacija o pozicioniranju Crne Gore u međunarodnim izvještajima koji se odnose na poslovni ambijent (Fraser, Standard, Poor's & Moody's, Svjetski ekonomski forum)	MF Realizovano Razmatrano elektronskim putem
6	Set zakona koji imaju uticaja na poslovni ambijent	članovi Savjeta U kontinuitetu
7	Predlozi privrednih udruženja za poboljšanje poslovne klime u Crnoj Gori Informacija	Predstavnici privrede U kontinuitetu
IV kvartal		
1	TEMA: Inovacije	MN, MEK ⁵ Nije realizovano Tematska sjednica nije održana usljed pandemije Covid-19 i tema će biti razmatrana u 2021. godini
2	Plan rada Savjeta za konkurentnost za 2021. godinu	SSK U realizaciji Nakon formiranja novog Savjeta početkom januara 2021., usvojiće se i predlog programa rada
3	Izveštaj o realizaciji Akcionog plana za unaprijeđenje poslovnog ambijenta za 11 indikatora Doing business izvještaja	MF Realizovano (Akциони plan za unaprijeđenje poslovnog ambijenta (u izabranim oblastima)) Ministarstvo finansija redovno je pratilo realizaciju Akcionog plana za unapređenje poslovnog ambijenta (u izabranim oblastima) i o tome mjesečno izvještavalo Vladu.
4	Izveštaj o primjeni Zakona o putevima na lokalnom nivou	MF i MSP ⁶ Nije realizovano Razmatranje izvještaja je odloženo zbog otkazanih sjednica, usljed pandemije Covid-19
5	Informacija o pozicioniranju CG u međunarodnim istraživanjima koja se odnose na poslovni ambijent (Doing business)	MF Nije realizovano Godišnji izvještaj Svjetske banke "Doing Business" nije objavljen u tekućoj godini usljed uočenih neprivilnosti
6	Izveštaj o uključenosti privatnog sektora u postupak izrade zakonskih propisa za 2020. godinu	SSK U realizaciji Prikupljanje podataka za istraživanje je u finalnoj fazi, a sami izvještaj će biti dostavljen sredinom januara

⁵ Ministarstvo ekonomije⁶ Ministarstvo saobraćaja i pomorstva

	Tema	Nosilac i realizacija
7	Informacija o uključenosti privatnog sektora u donošenje propisa na lokalnom nivou	ME, JLS ⁷ , MF PKCG ⁸ , UPCG Nije realizovano
8	Set zakona koji imaju uticaja na poslovni ambijent	članovi Savjeta U kontinuitetu
9	Predlozi privrednih udruženja za poboljšanje poslovne klime u Crnoj Gori Informacija	Predstavnici privrede U kontinuitetu

Slijedi pregled dokumenata koji su razmatrani na održanoj desetoj sjednici Savjeta, posvećenoj mjerama ekonomskog oporavka zemlje od posljedica pandemije korona virusa:

1. Presentacija Izveštaja o ekonomskoj procjeni uticaja COVID-19 na ekonomski sistem Crne Gore i perspektive rasta sa preporukama, UNDP Crna Gora i Izvršni rezime i Nacrt Izveštaja: Procjena uticaja COVID-19 na ekonomski sistem Crne Gore i perspektive rasta;
2. Inovirani (treći) predlog mjera UO UPCG za podršku privredi i Istraživanje - Uticaj COVID-19 na poslovanja crnogorskih preduzeća, Unija poslodavaca Crne Gore;
3. Inicijativa za prevazilaženje problema angažovanja neophodne radne snage iz drugih država, Montenegro biznis alijansa.

Slijedi pregled dokumenata koji su tokom 2020. godine razmatrani elektronskim putem:

1. Izveštaj o radu Savjeta za konkurentnost za 2019. godinu, Sekretarijat Savjeta za konkurentnost;
2. Presentacija rezultata istraživanja Bijela knjiga: Investiciona klima u Crnoj Gori 2019, Savjet stranih investitora (SSI);
3. Izjašnjenje resornih institucija na preporuke iz Bijele knjige 2019: Investiciona klima u Crnoj Gori (SSI);
4. Inicijativa sa predlogom mjera za eliminisanje barijera za registraciju organizacija koje ne obavljaju privrednu djelatnost, Uprava za statistiku;
5. Informacija o Inicijativi Savjeta stranih investitora za eliminisanje barijera za razvoj elektronskih servisa u privatnom sektoru, Ministarstvo finansija;
6. Izveštaj o uključenosti privatnog sektora u proces izrade zakona za prvi kvartal 2020. godine, Sekretarijat Savjeta za konkurentnost;
7. Izveštaj o uključenosti privatnog sektora u donošenje propisa na lokalnom nivou za 2019. godinu, Sekretarijat Savjeta za konkurentnost;
8. Inicijativa za uspostavljanje registra fiskalnih i parafiskalnih nameta na nacionalnom nivou, Unija poslodavaca Crne Gore;
9. Akcioni plan za unapređenje poslovnog ambijenta (u izabranim oblastima), Ministarstvo finansija;
10. Informacija o pozicioniranju Crne Gore u Indeksu ekonomskih sloboda 2020, Heritidž fondacija, Ministarstvo finansija;
11. Informacija o pozicioniranju Crne Gore u Indeksu percepcije korupcije 2020, Transparency international, Ministarstvo finansija;
12. Informacija o ocjeni kreditnog rejtinga Crne Gore od strane rejting agencije Standard & Poor's i Moody's, Ministarstvo finansija;
13. Izveštaj o uključenosti privatnog sektora u proces izrade zakona za drugi kvartal 2020. godine, Sekretarijat Savjeta za konkurentnost;

⁷ Jedinice lokalne samouprave

⁸ Privredna komora Crne Gore

14. Izveštaj o kvalitetu primjene analize uticaja propisa (RIA obrasca) u Crnoj Gori za 2019. godinu, Ministarstvo finansija;
15. Informacija o statusu realizacije uspostavljanja registra nameta, Sekretarijat Savjeta za konkurentnost;
16. Izveštaj o realizaciji Programa ekonomskih reformi za Crnu Goru 2020 - 2022. godina, Ministarstvo finansija.

Realizacija zaključaka sa održanih sjednica Savjeta, sa posebnim akcentom na informisanje o stepenu ispunjenosti zahtjeva poslovnih udruženja, se kontinuirano prati od strane Sekretarijata Savjeta za konkurentnost i pregled njihove realizacije se dostavlja sekretaru Savjeta koji kandiduje **Izveštaj o realizaciji zaključaka sa prethodnih sjednica Savjeta** kao posebnu tačku na agendi sjednice Savjeta. Tokom 2020. godine članovi Savjeta su imali mogućnost da dostavljaju komentare i sugestije na zaključke materijala elektronskim putem, pri čemu nijesu prepoznati posebni izazovi u realizaciji zaključaka.

Unapređenje javno-privatnog dijaloga

Prema zaključku Savjeta iz 2019. godine, u cilju unapređenja javno-privatnog dijaloga, blagovremenog uključivanja privatnog sektora u proces izrade zakonskih propisa, kao i korišćenja zajedničkih kapaciteta i iskustava svih aktera u procesu donošenja legislative, Sekretarijat Savjeta za konkurentnost priprema redovne **kvartalne izvještaje o uključenosti privatnog sektora u postupak izrade zakona i Izveštaj o uključenosti privatnog sektora u proces izrade propisa na lokalnom nivou za 2019. godinu**. Izvještaji, kao rezultati inicijative privatnog sektora, pripremljeni su na osnovu prikupljenih podataka, tj. odgovora na upitnik, koji je upućen privrednim udruženjima - članovima Savjeta i svim ministarstvima koja su po Programu rada Vlade za 2020. godinu planirala usvajanje zakonske regulative, odnosno svim opštinama u cilju prikupljanja podataka za izvještaj na lokalnom nivou.

Izveštaj o uključenosti privatnog sektora u postupak izrade propisa na nacionalnom nivou

Glavni zaključci i mjere za unapređenje javno-privatnog dijaloga tokom procesa donošenja regulative iz Izveštaja o uključenosti privatnog sektora u postupak izrade zakona za 2020. godinu su sljedeći:

- Izmjene i dopune zakona treba dostaviti udruženjima na uvid ili na komentare;
- Unaprijediti mehanizam javne rasprave kako bi procenat učešća privrede u izradi zakona bio veći;
- Zakoni koji su nakon javne rasprave značajnije izmijenjeni zahtijevaju novi krug konsultacija;
- Izbjegavati kratke rokove i povratno informisati privredu o statusu komentara koje su dali;
- Uključenost privrede u izradu RIA obrazaca je na izrazito niskom nivou. Sličan zaključak o potrebi uključivanja privrede u proces izrade RIA je donešen i na šestoj sjednici Savjeta za konkurentnost, koja je održana 31. maja 2019. godine i glasi: „Zadužuju se ministarstva da u početnim fazama izrade nacrtu zakona i podzakonskih akata, kao i prilikom izrade RIA obrazaca, uključe zainteresovane predstavnike privrednih udruženja.“ Pored toga u Izveštaju o kvalitetu primjene RIA za 2019. godinu, iz marta 2020. godine, koji je pripremila Ministarstvo finansija, jedan od zaključaka se takođe odnosi na potrebu da se privreda uključi u izradu RIA obrazaca: „Zadužuju se sva ministarstva da prilikom izrade RIA analize intenzivnije uključuju predstavnike privatnog sektora.“;
- Kada je privreda uključena u proces izrade zakona, najčešće smatraju da su uključeni na adekvatan način;
- Kada je privreda dala komentare, ministarstva najčešće smatraju da su komentari korisni ili veoma korisni;
- Uključivanje privrede u izradu procesa u najranijoj fazi doprinosi procesu.

Izveštaj o uključenosti privatnog sektora u postupak izrade propisa na lokalnom nivou za 2019. godinu

Izveštaj je pripremljen na osnovu prikupljenih podataka - odgovora na upitnik koji je upućen privrednim udruženjima, članovima Savjeta za konkurentnost, i svim opštinama. Glavni zaključci i mjere za unapređenje su sljedeći:

- Opštine su jasno iskazale da je potrebno dodatno uključivanje privrede, te je neophodno naći model da se dijalog intenzivira i da se predstavnici 5 privrednih udruženja motivišu da se intenzivnije uključe;
- Opštine su navele da su komentari privrede u 82,4% slučajeva korisni, pa je važno nastaviti sa uključivanjem privrede;
- U slučajevima kada je privreda bila uključena, za čak 97,0% propisa privreda je ocijenila da je to bilo na adekvatan način;
- Uključivanje privrede u izradu propisa u najranijoj fazi doprinosi procesu, a potrebno je unaprijediti mehanizam javne rasprave kako bi procenat učešća privrede u izradi propisa, bio veći;
- Privredna udruženja su izvijestila da su učestvovala u javnoj raspravi u svega 4,4% od ukupnog broja analiziranih propisa;
- Potrebno je intenzivirati korišćenje drugih mehanizama informisanja privrede, osim javnih poziva putem web sajtova i drugih kanala i uspostaviti direktnu komunikaciju sa udruženjima.

Zaključak i sljedeći koraci

I tokom 2020. godine, Savjet za konkurentnost je prepoznat kao važna platforma za javno-privatni dijalog, tj. tijelo gdje se razmatraju strateški dokumenti i regulativa koja je ključna za konkurentnost Crne Gore. Ipak, usljed pandemije Savjet je funkcionisao u izminjenom režimu, odnosno samo je jednom održana sjednica uživo, dok su se matarijali razmijenili elektronski 3 puta. S tim u vezi, Savjet je razmatrilo 11 strateških dokumenata (međunarodnih i domaćih izvještaja), 5 inicijativa, kao i 4 izvještaja koja analiziraju uključenost privrede u donošenje zakonskih propisa, uz predlaganje mjera za poboljšanje javno-privatnog dijaloga tokom procesa donošenja regulative.

Početkom 2021. očekuje se usvajanje nove Odluke o obrazovanju Savjeta za konkurentnost, što je prilika za razmatranje predloga za smanjenje broja stalnih članova i definisanje novih funkcija Savjeta u skladu sa novom organizacijom Vlade Crne Gore. Posebno važno je uključiti udruženja koja se bave rodnom ravnopravnošću i ekonomskim osnaživanjem žena u redovan rad.

Nakon usvajanja Plana rada Vlade za 2021. godinu, i konsultacija sa privatnim sektorom, Sekretarijat Savjeta će izraditi i Plan rada Savjeta za predstojeću godinu. Kao i prethodnih godina, očekuje se da će članovi Savjeta ad hoc kandidovati i druge teme od značaja za sjednice Savjeta, za koje procijene da su važne da se razmotre u okviru zasjedanja ovog tijela.

Intencija je da se najkasnije do kraja prvog kvartala obrazuje Savjet, usvoji plan rada za 2021. i otpočne sa redovnim aktivnostima.